

Gönderim Tarihi: 08.06.2016 Kabul Tarihi: 23.11.2016

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRENME TUTUMU İLE DİL BECERİLERİ EDİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİ¹

Halit KARATAY**
Nurettin KARTALLIOĞLU***

THE RELATION BETWEEN THE ATTITUDE OF LEARNING TURKISH AS FOREIGN LANGUAGE AND ACQUISITION OF LANGUAGE SKILLS

Öz

Bu çalışmada Türkçeyi yabancı olarak öğrenen 25 öğrencinin dil öğrenme tutumları ile dil becerilerini kullanma başarıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Konuyla ilgili veri toplamada tarama modeli kullanılmıştır. B1 ve B2 kurları sonunda öğrencilere uygulanan dil becerileri sınavlarından elde edilen okuma, yazma, dinleme ve konuşma ile ilgili puanlar ile Türkçe Öğrenme Tutumu Ölçeği puanlarından yararlanılmıştır. Türkçe öğrenme tutumları; *öğrenme ilgisi (bilişsel)*, *öğrenme güdüsü (duyuşsal)* ve *edim kaygısı (devinişsel)* ile *okuma, yazma, dinleme ve konuşma* becerileri arasındaki ilişki incelenmiştir. Bunun için elde edilen verilerin analizinde aritmetik ortalama ve tek yönlü korelasyon analizi tekniğinden yararlanılmıştır. Öğrencilerin genel olarak Türkçe öğrenme tutum puanları ile okuma ve dinleme beceri puanları arasında olumlu ve anlamlı orta düzeyde; yazma ve konuşma becerileri arasında ise *düşük* düzeyde bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin özellikle okuma, yazma ve konuşma tutumları ile becerileri arasında olumsuz ve düşük düzeyde bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Tutum, Dil Becerileri.

Abstract

The focus of the study is the relations between attitudes of language learning and language skill achievements of 25 students who were learning Turkish as a foreign language. Survey research model was used to gather data. The marks gathered from reading, writing, listening and speaking exams applied at the end of B1 and B2 courses and Turkish Language Learning Attitude Scale were utilized. The relation between attitudes of learning Turkish; interest for learning (cognitive), motivation for learning (affective), anxiety of acquisition (psychomotor) and reading, writing,

¹Bu çalışma, "VIII. Uluslararası Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Kurultayı, 01-03 Ekim 2015, İstanbul"da sözlü sunulan bildiriden geliştirilmiştir.

**Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, e-posta: halitkaratay@gmail.com

***Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Türk Dili Bölümü, e-posta: nurettinkartallioğlu@gmail.com

listening and speaking skills were analyzed. For this purpose, in the analysis of the gathered data arithmetic average, one-way correlation analysis techniques were utilized. It was determined that there is a positive and meaningful average relation between students' attitudes towards learning Turkish and reading and listening skills marks, and there is a low relation between writing and speaking skills. It was found out that there is a negative and low level relation between attitudes and skills of reading, writing and speaking.

Keywords: Teaching Turkish as a Foreign Language, Attitude, and Language Skills.

1.Giriş

Uzun bir sürecin ve onu etkileyen çeşitli etmenler altında gerçekleştirilen öğrenme-öğretme ortamının ana değişkenlerinden biri tutumdur. Latince kökeni 'attitude', "harekete hazır" anlamına gelen tutum kavramı, 19. yüzyılda bilimsel çalışmalara konu olmaya başlamıştır (Arkonaç, 2001: 158). Yapılan çalışmalarda ya da kaynaklarda tutumun çok çeşitli tanımları yapılmıştır. Türkçe Sözlükte "tutulan yol, tavır" olarak ifade edilir (TDK2011: 2393). Katz (1967) tutumu, "bireyin sahip olduğu değerler dizgesine bağlı olarak bir simgeyi, bir nesneyi, bir kişiyi veya dünyayı iyi ya da kötü, yararlı ya da zararlı yönleriyle algıladığı bir ön düşünme biçimidir" şeklinde tanımlar (Aktaran: Tavşancıl 2006: 66). İnceoğlu (1993: 15) ise "bireyin kendine yada çevresindeki herhangi bir toplumsal konu, obje ya da olaya karşı deneyim, motivasyon ve bilgilerine dayanarak örgütlediği bilişsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir" şeklinde tanımlar. Demirel'e göre (2010: 133), bireyi belli insanlar, nesnelere ve durumlar karşısında belli davranışlar göstermeye iten öğrenilmiş eğilimdir.

Bu tanımlar, insanın bir olay ve durum karşısında sergileyeceği davranışını olumlu ya da olumsuz etkilediği düşüncesi, tutumun sosyal psikolojide önemli bir kavram haline gelmesini sağlamıştır. Çünkü tutumlar, insanların bir olaya veya bir nesneye karşı kolay bir şekilde uyum gösterebilmelerine yardımcı olur. Aynı zamanda tutumların, bireylerin davranışlarını yönlendirici görevleri de vardır. Bu sebepten dolayı insanların çeşitli durumlar karşısında davranışlarını tahmin edebilmeye yönelik araştırmalar yapılmaktadır (Bağcı 2007: 44). Tutumlar doğrudan gözlenemez, bireyin yapmış olduğu sözel veya sözel olmayan davranışlar esas alınarak yapılan gözlemlere dayanır (İnceoğlu 1985: 12). Yani tutum, ortaya konan bir davranış değil, davranışa hazırlayıcı bir ön eğilimdir (Arkonaç 2001: 159). Dolayısıyla bireyin davranışlarına bakarak bir nesneye ilişkin tutumu hakkında fikir sahibi olunabilir (Tavşancıl 2006: 67). Buna göre yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bir öğrencinin sadece konuşma derslerinde devamsızlık yapması veya ödevlerini yapmaması karşısında öğrencinin bu derse karşı bir şeyler yüzünden olumsuz tutum geliştirdiği söylenebilir.

Yabancı dil eğitiminde önemli bir unsur olan tutum, öğrencinin hedef dili kolay ya da zor öğrenmesinde önemli bir etmendir ama bu etmen eğitim sırasında herhangi bir sorun çıkmadıkça genellikle göz ardı edilmektedir (Smith, 1971: 82). Oysaki dil eğitiminde öğrencilerin başarısı sadece onların öğrenme gücü ile alakalı değildir, aynı zamanda öğrencilerin dil eğitimine yönelik tutumları ile yakından ilişkilidir. Bu sebeple yabancı dil eğitiminde öğrencilerin öğrenecekleri dile karşı tutumlarının belirlenmesi, güdülenmeleri için alınacak önlemlerde çok önemlidir. Tutumlar zamanla değişebilir. Yabancı dil öğrenen kişinin olumlu tutumları içsel öğrenme isteğini arttırarak dil öğrenme sürecini kolaylaştırır (Hosseini vePourmandnia2013: 64). Böylelikle yabancı dil öğrenen kişi daha kolay bir şekilde hedefine ulaşır.

Tutum, bir nesne ya da bir olayla ilgili nispeten kalıcı düşünmedir. Tutumlar öğrenilebilir olmalarından dolayı nispeten kalıcı oldukları da bilinmektedir. Fakat aynı zamanda tutumlar, öğrenilebilir oldukları gibi unutulabilirler. Hiç kimse bir olay ya da durumu severek veya onlardan nefret ederek doğmaz. Bir öğrenci dil öğrenmeye tarafsız bir tutumla başlarsa ve zaman geçtikçe derse katılımında istekli olursa, öğreneceği dile karşı tarafsız tutumu olumlu yönde değiştirecektir (Smith, 1971: 82).

Tutumlar, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere üç ögeden oluşmaktadır. Smith (1971: 82) bu öğeleri şu şekilde ifade etmiştir. Bilişsel unsur, bir kavramın ya da durumun algılanmasıdır. Duyuşsal unsur, hislerle ve duygularla ilgilidir. Bu hisler bilişsel unsurun çevresinde şekillenir. Şekillenen hisler ise iyi ya da kötü olarak değerlendirilerek davranışsal unsurlara dönüştürülür.

Bilişsel (Zihinsel) öge, tutumların bilişsel öğeleri insanların çevrelerindeki uyarıcılara ilişkin bilgi ve inançlara dayalı oluşur. Bilgi ve inançlar, yaşanan deneyimler sonucu ortaya çıkar. Varlığından haberdar olunmayan bir konu ya da duruma yönelik bir tutum oluşması ise beklenemez (Tavşancıl 2006: 73). Tutum nesnesine ait bilgilerin gerçekliği ne kadar kesinse, tutumların kalıcılığı da o derece artar. İlerleyen zamanlarda bilgilerde meydana gelebilecek değişimler tutumların da değişmesini sağlar (İnceoğlu 2000: 8-12). Kısacası bilişsel öge, insanın çevresindeki uyarıcılara yönelik sahip olduğu bilgi ve inançlardan meydana gelir.

Duyuşsal (Duygusal) öge, insanların tutum ifade eden durumu sevip sevmemesi ya da beğenip beğenmemesi durumudur. Bir nesneye ya da bir olaya karşı olumlu tutuma sahip olan bir birey, bunlara karşı olumlu duygular sergileyecektir. Bunun yanında olumsuz tutum gösterdiği bir nesneyi veya bir olayı ise olumsuz olarak nitelendirip onlara karşı olumsuz duygular sergileyecektir. Bir nesne ile ilgili bir tutumun oluşabilmesi için o nesne ile ilgili bilgi, düşünce ve inançlar hakkında olumlu ve olumsuz duyguların bulunması gerekmektedir (Aydın 1987: 295).Duyuşsal öge, bireylerin değer yargılarıyla da ilgilidir. Bir tutum nesnesinin bireyin amaçlarına uygun olup

olmaması, bireyde olumlu ya da olumsuz duyguların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır (Tavşancıl 2006: 76).

Davranışsal öge, bireyin tutum nesnesine yönelik davranışta bulunma durumudur. Bir duruma karşı olumlu tutuma sahip olan birey, bu duruma karşı olumlu davranmaya, yakınlık göstermeye yönelik hareket edecektir. Bir duruma karşı olumsuz tutuma sahip olan birey ise o duruma karşı kayıtsız kalma ya da uzaklaşma gibi hareketler sergileyecektir (Aydın 1987: 295). Kısacası davranışsal öge, bir tutum nesnesi durumunda insanların sesle ya da hareketlerle davranış durumlarını belirtmesidir.

Sonuç olarak, tutumun bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere karşılıklı etkileşim içinde bu üç öğeden oluştuğu ve bu öğelerin birinde meydana gelecek değişimin diğerlerini de etkileyeceği düşünülmektedir.

Yabancı dil eğitiminde tutumla ilgili çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Mitchell ve Myles (1998) ile Ellis (1994) tarafından yapılan çalışmalarda, öğrenci tutumlarının, yabancı dil öğrenmedeki başarı düzeyini ve başarının da öğrenciyi etkilediği ortaya çıkmıştır (Aktaran: Saracaloğlu ve Varol, 2007: 41). Malallaha (2000) İngilizce öğrenen Arapların bu dile karşı tutumlarını incelemiş, öğrencilerin bu dile karşı olumlu tutumlarını tespit etmiş ve sınavlardaki yeterlilik düzeylerinin de tutumlarıyla ilgili olduğunu belirtmiştir. Kazazoğlu (2013)'nin çalışmasında da İngilizce dersine yönelik tutum ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin önceki eğitim yaşantıları, okul ve derslere yönelik olumlu ya da olumsuz tutumlarını ortaya çıkarmaktadır. Öğrencinin bir derse ya da bir konuya yönelik elde ettiği başarılar ve bu başarılarla ilgili düşünceleri, öğrenilecek yeni konuya karşı bir istek uyanmasını sağlayarak, ortaya çıkabilecek güçlükler karşısında kendisine olan güvenini artıracaktır (Bloom, 1995: 86). Kısacası tutumlar, eğitim sürecinin başarı ya da başarısızlığını belirlemede önemli bir rol oynar. Türkçe öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştiren yabancı bir öğrencinin başarılı olması beklenirken, Türkçeye karşı olumsuz tutum içine giren yabancı öğrencinin ise başarısız olması muhtemeldir.

Öğrencilerin tutumlarının bilinmesi ve eğitim sürecinin bunlara göre düzenlenmesi verilen eğitimin niteliğini artırır. Ayrıca tutumlar; yaşa, cinsiyete, eğitim durumuna, kültüre göre de değişebilmektedir. Bu sebeple yabancılara Türkçe öğretiminde öğrencilerin bireysel özellikleri ve tutumları dikkate alınmalıdır. Öğrencilerin, tutumlarının bilinmesi ve ona göre eğitim sürecinin düzenlenmesi, eğitim sürecinin başarılı bir şekilde gerçekleşmesini sağlayacaktır.

Öğrenme isteği, tutum ve inançlar, dil becerilerindeki başarı yabancı dil eğitimi sürecinde öğrencilerin yeterliliklerini belirleyen unsurların başında gelir. Bu bakımdan öğretmenler bunlara dikkat etmelidir (Oroujlou ve Vahedi

2011: 994). Gardner (1985:10) öğrenilecek dilin ait olduğu kültüre ve topluma karşı olumlu tutumları olan yabancı dil öğrencilerinin, böyle olumlu tutumları olmayanlara oranla dil öğretiminde daha başarılı olduğunu ifade etmiştir (Aktaran: Ushida 2005: 5). Yabancılar Türkçe öğretiminde öğrenciye en fazla etki eden unsur öğretmendir. Bunun için öğretmenin yabancılar Türkçe öğretiminde öğrencilerin derse karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamalıdır. Öğretmenin davranışları ve öğrenciye yaklaşım tarzı, ders anlatışı, ders sırasında kullandığı öğretim araçları yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin, Türkçeye olan tutumunu olumlu veya olumsuz yönde etkiler (Barın, 2008). Öğrenilecek dile ya da konuya öğrencinin olumlu tutum geliştirmesi, öğrencinin dili ya da konuyu öğrenmesini kolaylaştırır. Öğretmenin, öğrencinin derse karşı olumlu tutum sahibi olmasını sağlayacak davranışları/etkinlikleri bilmesi ve bu davranışları/etkinlikleri ders öncesinde ve sırasında kullanması gerekir (Acat ve Demiral 2002: 314). Ayrıca tutum konusunda öğrencilerin bireysel farklılıkları da göz önünde bulundurulmalı, ders işleme süreci bütün bunlar dikkate alınarak yürütülmelidir.

2. Araştırmanın Amacı

Yabancı dil öğrenme sürecinde başarı için öğretmen, öğretim ortamı, kullanılan öğretim araçları, uygulanan yöntem ve teknikler kadar öğrencinin dil öğrenmeye ilişkin tutumuna yön veren derste öğrenme ilgisini (interest), güdüsünü (motivation) yüksek tutmak; dil becerilerinden sesli okuma, konuşma ve yazmanın sınıf ortamında kullandırılmasından dolayı meydana gelebilen edim kaygısını (performance anxiety) en aza indirmek, öğrencilere güvenilir ve rahat bir öğrenme ortamı oluşturmak için gereklidir. Özellikle sınıfa gelmeden önce öğrencinin dil öğrenme isteği- ilgisi, amacı-güdüğü yüksek; sınıf ortamında öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretmen arasında geçen sesli okuma, konuşma ve yazma etkinliklerine istekli, güvenli ve rahatça katılma, yazma çalışmalarında hata yapma kaygısı az ise yabancı dil öğrenme süreci öğrenci açısından kolay ve hızlı olur. Öğretmenler, öğrencilerinin dil öğrenme ilgileri (istek), güdü (amaç) ve edim kaygılarının farkında olurlarsa sınıfta yapacakları öğretim etkinliklerini, kullanacakları öğretim yöntem ve tekniklerini daha bilinçli seçer ve uygularlar. Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin öğrenme tutumları ile dinleme, okuma, konuşma ve yazma dil becerilerindeki edim başarıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bunun için şu soruya cevap aranmıştır.

“Yabancı öğrencilerin Türkçe öğrenme tutumları ile okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerileri edimi arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?”

3. Yöntem

Bu çalışma, dil becerilerindeki edim başarıları ile öğrenme tutumu arasındaki ilişkiyi açıklamaya yönelik bir betimsel alan çalışmasıdır. Araştırma

verilerine ulaşmak için kur sınavlarındaki akademik başarı puanları ile dil öğrenme tutum puanlarından yararlanılmıştır. Öğrencilerin öğrenme tutumları ile ilgili verilere ulaşmak için Karatay tarafından geliştirilen Likert tipi üç boyutlu; “Türkçe öğrenme ilgisi (6 madde)”, “Türkçe öğrenme güdüsü (4 madde)” ve “Türkçe edim kaygısını(3 madde)” toplam 13 maddelik bir “Türkçe Öğrenme Tutum Ölçeği”nden yararlanılmıştır. Ölçekte yer alan maddelerin bir kısmı olumlu, bir kısmı(2m, 4m, 7m, 12m, 13m) olumsuzdur. Her maddenin karşısında tutumun sıklığını belirtmek için eşit aralıklı beş seçenek verilmiştir. Bunlar (1-5) arasında puanlanmıştır. Öğrenciler maddeyi okuduktan sonra kendilerine uygun gelen puanı işaretlemişlerdir. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen B1 ve B2 kuru öğrencileri çalışma grubu olarak belirlenmiştir. 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Abant İzzet Baysal Üniversitesi TÖMER’de Türkçe öğrenen 25 yabancı öğrenci, araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur. Çalışma gurubuna ölçeğin uygulaması sonucunda Cornbach Alfa güvenilirlik katsayısı *Türkçe öğrenme ilgisi* için 0,63, *Türkçe öğrenme güdüsü* için 0,68, *Türkçe edim kaygısı* için 0,65 ve ölçeğin bütünü için 0,78 olduğu belirlenmiştir. Bu veriler, araştırmada kullanılan tutum ölçeğinin sorunu betimlemek için güvenilir olduğunu göstermektedir.

Türkçe Öğrenme Tutumu Ölçeğinin uygulanması sonucunda elde edilen puanlar, Türkçe öğrenme tutumu ile ilgili her boyutun ortalaması hesaplanmış, ardından öğrencilerin B1 ve B2 kursları sonunda dinleme, konuşma, okuma ve yazma dil becerilerinden aldıkları başarı puanlarıyla ilişkişel yönden karşılaştırılmıştır. Bununla ilgili veriler Tablo 1’de verilmiştir.

4.Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dil becerilerindeki edim başarıları ile Türkçe öğrenme tutumları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bunun için öğrencilerin kur sonunda okuma, yazma, dinleme ve konuşma dil becerileri ile ilgili yapılan sınavlarda aldıkları puanlar ile Türkçe Öğrenme Tutumu Ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığına bakılmıştır. Bununla ilgili korelasyonel veriler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Türkçe Öğrenme Tutumu ile Dil Becerileri Edimi Arasındaki İlişki

		1. Bilişsel (ilgi)	2. Duyuşsal (güdü)	3. Devinişsel (edim kaygısı)	Tutum Toplam
1. Okuma	r	.625**	.446*	-.086	.383*
	p	.001	.017	.348	.036
	N	23	23	23	23
2. Yazma	r	.214	.261	-.273	.029
	p	.163	.114	.104	.449
	N	23	23	23	23
3. Dinleme	r	.270	.397*	.161	.365*
	p	.106	.030	.231	.043
	N	23	23	23	23
4. Konuşma	r	.309	.166	-.090	.140
	p	.076	.224	.342	.263
	N	23	23	23	23

*p<.05 anlamlı ilişki; r= 0-.30 puan arası *zayıf*, .30-.50puanarası*düşük*, .50-70puanarası*orta* ve.70puan ve yukarısı *yüksek* düzeyde ilişkiyi göstermektedir.

Tablo incelendiğinde öğrencilerin genel olarak Türkçe öğrenme tutumu toplam puanları ile okuma ve dinleme olumlu yönde, anlamlı ve düşük düzeyde; yazma ve konuşma becerileri arasında ise *zayıf* düzeyde ve olumlu bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Bu veriler, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin alıcı dil becerileri okuma ve dinlemeye karşı anlamlı ve olumlu bir tutuma sahip oldukları fakat üretici dil becerileri konuşma ve yazmaya karşı tutumlarının yeterli düzeyde gelişmediği anlaşılmaktadır.

Tutumun bileşenlerinden bilişsel yönünü oluşturan ilgi ile okuma becerisi arasında olumlu yönde, anlamlı ve *orta düzeyde* bir ilişkinin olduğu belirlenmiş, aynı ilişki düzeyi yazma, dinleme ve konuşma becerilerinde olumlu fakat *zayıf* düzeyde kalmıştır. Bilişsel olarak öğrenciler okuma becerisine karşı diğer dil becerilerine göre daha ilgili oldukları söylenebilir.

Öğrencilerin öğrenme tutumunu oluşturan duyuşsal (güdü) boyutu ile okuma ve dinleme becerileri arasında olumlu yönde, anlamlı ve *düşük* düzeyde; yazma ve konuşma becerileri arasında ise *zayıf* düzeyde ve olumlu bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin okuma ve dinleme etkinliklerine karşı öğrenme güdüleri, üretici dil becerisi oldukları için çaba gerektiren konuşma ve yazmaya göre daha yüksektir. Konuşma ve yazma etkinliklerine etkin katılım ve güdüyü artırmaya gereksinim olduğu söylenebilir.

Türkçe öğrenme tutumunu etkileyen devinişsel boyut olan edim kaygısı ile okuma, yazma ve konuşma becerileri arasında olumsuz yönde ve zayıf düzeyde bir ilişkinin olduğu; dinleme becerisinde ise olumlu yönde fakat yine zayıf düzeyde bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin Türkçe öğrenirken öğretim etkinliklerine etkin katılma kaygılarının olduğu söylenebilir.

5.Sonuç ve Tartışma

Türkçe öğrenme tutumu ile dil becerileri başarı puanları arasında yapılan ilişkişel analiz sonuçları incelendiğinde öğrencilerin anlama temel dil becerileri okuma ve dinlemeye olan ilgi ve güdü düzeylerinin anlatma temel dil becerileri konuşma ve yazmaya göre daha olumlu ve yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin sınıf içerisinde heyecanlanma durumları, yanlış yapma kaygıları, arkadaşları tarafından alay edilme ve öğretmenleri tarafından eleştirilme gibi kaygılardan dolayı üretime dayalı anlatma temel dil becerileri konuşma ve yazmaya ilişkin ilgilerinin düşük düzeyde olduğu söylenebilir.

Yazma becerisi yabancı dil öğretim sürecinde diğler dil becerilerinden edinilen bilgilerin tamamının ve üst düzey bilişsel becerilerin işe koşulduğu üretimsel bir beceridir. Yazma becerisi hem ana dilinde hem yabancı dil öğrenmede doğasından kaynaklanan edim çabası ve güçlüğü göz önünde bulundurulduğunda özellikle yabancı dilde yazma becerisinin ediniminin zorluğu daha iyi anlaşılır. Öğrencilerin düşüncelerini kâğıda aktarabilme kaygısı, yazma becerisine karşı olumsuz tutumun gelişmesine sebep olabiliyor. Bunun önüne geçmek için yazma etkinlikleri öğrencilerin ilgisini çekecek tarzda ve düzeylerine uygun hazırlanmalı ve yazma konularının belirlenmesinde öğrenme konuları kadar öğrencilerin görüşleri de dikkate alınmalıdır.

Öğrencilerin okuma becerisine yönelik ilgileri yüksek düzeyde olması fakat bu durumun yazma becerisinde orta düzeyde kalması, öğrencilerin sınav esnasında kaygı düzeylerinin artması ile de açıklanabilir. Daha önce bu konuda Karatay ve Kartallıoğlu (2012)'nin yaptıkları araştırmada da öğrencilerin Türkçe öğrenme isteklerinin yüksek, edime yönelik becerilerde öz güvenlerinin ise düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Dilin üretime yönelik konuşma ve yazma becerilerinde yanlış yapma korkusu, dinleme becerisinde ise anlayamama kaygısı bu duruma sebep olabilir. Açık (2008)'ın yaptığı araştırmada da öğrencilerin, en az sorun yaşadığı becerinin okuma becerisi olduğunu ifade etmeleri bu araştırma verileri ile de doğrulanmaktadır.

Öğrencilerin okuma ve dinleme etkinliklerine karşı öğrenme güdüleri, üretici dil becerisi oldukları için çaba gerektiren konuşma ve yazmaya göre daha yüksektir. Konuşma ve yazma etkinliklerine etkin kalıtım için güdüyü artırmaya yönelik çalışmaların gerekli olduğu söylenebilir. Yine Açık (2008)'ın yaptığı araştırmada Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin okuma ve

dinleme becerilerinde daha az sorun yaşadığına işaret eden verilerle bu araştırmanın verileri birbirini doğrulamaktadır.

Türkçe öğrenme tutumunu etkileyen devinişsel boyut olan edim kaygısı ile dinleme becerisi hariç sesli okuma konuşma ve yazma becerileri ile akademik başarı puanları arasında olumsuz yönde bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Bu durumun, öğrencilerin Türkçe öğrenirken öğretim etkinliklerine etkin katılma kaygılarından kaynaklandığı söylenebilir. Bu kaygıların sebepleri; arkadaşlarından utanma, yanlış yapma korkusu, ifade etmek istediklerini doğru ve eksiksiz bir şekilde ifade edememe düşüncesi vb. olabilir. Çünkü dinleme becerisi dışındaki diğer becerilerde öğrencilerin daha etkin katılması gerekmektedir. Gerek okuma gerek yazma gerekse de konuşma becerilerine yönelik öğrencilere kendilerini daha rahat hissettirecek ve aynı zamanda öz güven kazandıracak etkinlikler düzenlenmelidir. Örneğin okuma becerisini geliştirmeye yönelik yapılacak söz korosu çalışmasıyla, öğrencilerin hem özgüven kazanmaları hem de telaffuzlarını düzeltmeleri sağlanabilir. Yazma becerisinin geliştirilmesinde ise, öğrencilerin dili kullanma düzeyleri göz önünde bulundurulması ve ilgi duydukları konuların seçilmesi oldukça önemlidir. Yazılı anlatımda öğrencilerin anladıkları ve sevdikleri konuların ele alınması, onları yazmaya karşı daha istekli bir hâle getirecektir.

Alan yazına bakıldığında Karababa ve Karagül (2013), Yıldız (2015), Yılmaz (2014) tarafından yapılan çalışmalarda, yabancı öğrencilerin en çok ihtiyaç duyduğu ve en çok geliştirmek istedikleri becerinin konuşma becerisi olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla öğrencilerin dili kullanmak istedikleri halde bu konuda kaygı yaşadıkları söylenebilir. Konuşma becerisini kazandırmak için ise, soru cevap ya da hazır diyaloglar yerine öğrencilere değişik durumlara yönelik konuşmalar yaptırılmalıdır. Öğrencilere sınıf içerisinde çeşitli roller verme ya da küçük tartışma grupları oluşturma ve gruptaki bütün öğrencilerin konuşmasını sağlama gibi etkinlikler, öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirebilir. Yalnız, öğrencilere verilen konuşma konularının onların seviyesine uygun olmasına dikkat edilmelidir.

Yabancılara Türkçe öğretimi sırasında, öğrencilerin kendilerini rahat hissedecekleri, duygu ve düşüncelerini çekinmeden ifade edebilecekleri bir sınıf ortamının oluşturulması, verilen eğitimin niteliğini olumlu yönde etkileyecektir. Bu konuda dersi yürüten öğretmenlere büyük sorumluluk düşmektedir. Öğretmenler bu konuda bilgilendirilmeli ve eğitim süreci öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak düzenlenmelidir.

Kaynaklar

Acat, Bahaddin ve Demiral, Seyfettin (2002). “Türkiye’de Yabancı Dil Öğreniminde Motivasyon Kaynakları ve Sorunları”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*,313: 312-329.

- Açık, Fatma (2008). Türkiye’de Yabancılara Türkçe Öğretilirken Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü “Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu”* 2008, (http://turkoloji.cu.edu.tr/pdf/fatma_acik_yabancilara_turkce_ogretimi.pdf). (25 Mayıs 2016’da erişildi.)
- Arkonacı, Sibel Ayşen (2001). *Sosyal Psikoloji*. İstanbul: Alfa Basım Yayın Dağıtım.
- Aydın, Orhan (1987). *Davranış Bilimlerine Giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Bağcı, Hasan (2007). “*Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Derslerine Yönelik Tutumları İle Yazma Becerileri Üzerine Bir Araştırma*”. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Barın, Erol (2008). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Motivasyonun Önemi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 7 : 135-143
- Bloom, Benjamin Samuel (1995). *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*. Çev. D.A. Özçelik. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- Demirel, Özcan (2010). *Eğitim Sözlüğü*. Pegem Akademi: Ankara.
- Ellis, Rod (1994). *The Study of Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
- Gardner, Robert (1985). *Social psychology and second language learning: The role of attitudes and motivation*. London: Edward Arnold.
- Hosseini, Seeyyed Behrooz ve Pourmandnia, Delaram (2013). Language Learners’ Attitudes and Beliefs: Brief Review of the Related Literature and Frameworks. *International Journal on New Trends in Education and Their Implications* (4) 4: 63-74
- İnceoğlu, Metin (1985). *Güdüleme Yöntemleri*. Eskişehir: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi.
- İnceoğlu, Metin (2000). *Tutum Algı İletişim*. Ankara: İmaj Yayıncılık.
- Karababa, Canan ve Karagül, Sedat (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenlere Yönelik Gereksinim Çözümlemesi. *Eğitim ve Bilim*, (38): 361-371.
- Karatay, Halit ve Kartallıoğlu, Nurettin. (2012). Kırgız Öğrencilerin Türkiye Türkçesi Öğrenmeye İlişkin Tutumları. *Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Araştırmaları Dergisi*, (2): 1-11.

- Kazazoğlu, Semin (2013) Türkçe ve İngilizce Derslerine Yönelik Tutumun Akademik Başarıya Etkisi. *Eğitim ve Bilim*, (38): 294-307
- Malallaha,Seham (2000). English in an Arabic Environment: Current Attitudes to English Among Kuwait University Students. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*. 3: 19-43.
- Mitchell,Rosamond ve Florence,Myles (1998). *Second Language Learning Theories*.London: Edward Arnold.
- Oroujlou, Nasser ve Vahedi, Majid (2011). Motivation, attitudeandlanguagelearning. *Procedia–SocialandBehavioralSciences* 29. 994 – 1000
- Saracaloğlu, Seda ve Varol,Rana (2007). Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Yabancı Dile Yönelik Tutumları ve Akademik Benlik Tasarımları ile Yabancı Dil Başarıları Arasındaki İlişki. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*. 3(1). 39-59.
- Smith, Alfred (1971). TheImportance of Attitude in Foreign Language Learning. *The Modern Language Journal*. 55: 82-88
- Tavşancıl, Ezel (2006). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın
- TDK (2005). *Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları. Ankara.
- Ushida,Eiko (2005). The Role of Students' Attitudes and Motivation in Second Language Learning in Online Language Courses. *CALICO Journal*. 23 (1):49-78.
- Yıldız, Ümit (2015). An Investigation into European Learners' Needs with Regards to Turkish as a Foreign Language. *Anthropologist*, 19(3): 585 - 596.
- Yılmaz, Fatih (2014). An investigation into students' Turkish language needs at Jagiellonian University in Poland. *Educational Research and Reviews*, 9(16):555-561.